

УДК 159.9: 004.032.6

Дзюба Т.М.

Інтерактивне навчання: особливості створення мультимедійної презентації з психології

Побудова освітнього процесу у вищій школі ґрунтується на ідеї розуміння освіти як невід'ємної ознаки людського буття, як спрямованого процесу становлення та самостановлення відкритої, вільної, гідної, духовної, творчої особистості.

Загально визнаним є той факт, що друга половина – кінець ХХ ст. і початок ХХІ ст. – це період глобальних інновацій у всіх сферах культури, економіки, техніки, суспільного й індивідуального життя. Не оминають ці процеси й освіту. Наразі в системі освіти найбільш значущою особливістю є реалізація стратегії організації інноваційного навчання.

Принциповою відмінністю інноваційного навчання є переорієнтація сенсу і порядку організації всього навчального процесу, а саме:

- 1) надання провідної ролі на всіх етапах навчання творчим і продуктивним завданням, які випереджають розв'язання репродуктивних завдань;
- 2) вирішення творчих завдань у співпраці з викладачем змінює психологічну структуру навчально-виховної ситуації в цілому, бо створюється надійна система внутрішньої стимуляції найширшого спектра взаємодій, відносин, спілкування як між викладачем і студентами, між самими студентами, так і в колективі викладачів [1].

Окрім того, в умовах *інноваційно-зорієнтованого навчання* (навчання в активному інформаційному, стрімко змінюваному просторі) відбувається спрямування навчальної діяльності на інтелектуальний розвиток особистості за рахунок зменшення ролі репродуктивної діяльності. Тому основний акцент зміщується на організацію активної взаємодії учасників навчального процесу, яка потребує використання відповідних інноваційних форм і методів навчання. Основні методичні інновації пов'язані із застосуванням активних та інтерактивних моделей навчання.

Слово «інтерактив» походить від англійського слова «interact», де «inter» – взаємний + «act» – діяти. Відтак, *інтерактивний* – здатний до взаємодії, діалогу.

Інтерактивне навчання – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності особистості, яка забезпечує активну взаємодію учасників

навчальної діяльності й спрямована на створення комфортних умов діалогового навчання, коли кожен суб'єкт навчальної діяльності відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність.

Термін «інтерактивне навчання» розуміють і тлумачать по-різному. Ідея виникнення інтерактивного навчання виникла в середині 1990 років з появою першого веб-браузера та початком розвитку мережі Інтернет. Відтак, вирізняють використання зазначеного терміну у вузькому та широкому значеннях. У *вузькому значенні* – це навчання з використанням комп'ютерних мереж та ресурсів Інтернету. У *широкому розумінні* – це здатність взаємодіяти або знаходитися в режимі активного діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютер), або ким-небудь (людина, група).

Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Меріленд) у 80-х рр., показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість, а й на почуття, волю, дії (практику). Результати цих досліджень були відображені в схемі, що отримала назву «Піраміда навчання».

Лекція – 5 % засвоєння
Читання – 10 % засвоєння
Відео/аудіо матеріали – 20 % засвоєння
Демонстрація – 30 % засвоєння
Дискусійні групи -50 % засвоєння
Практика через дію – 75 % засвоєння
Навчання інших/застосування отриманих знань
відразу ж – 90 % засвоєння.

З піраміди видно, що найменших результатів можна досягти за умов пасивного навчання (лекція – 5 %, читання – 10 %), а найбільших – інтерактивного (дискусійні групи – 50 %, практика через дію – 75 %, навчання інших чи негайне застосування – 90 %) [2].

Ці дані цілком підтверджуються дослідженнями психологів. За їхніми оцінками, студент може, читаючи очима, запам'ятати 10 % інформації, слухаючи – 26 %, розглядаючи – 30 %, слухаючи і розглядаючи – 50 %, обговорюючи – 70 %, особистий досвід – 80 %, спільна діяльність з обговоренням – 90 %, навчання інших – 95 % [3].

Однією з дієвих форм інтерактивного навчання у вищому навчальному закладі, різновидом самостійної роботи студента є індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ). Така форма роботи розглядається нами як практика через дію, сприяючи формуванню дослідницької позиції студента.

Метою індивідуального навчально-дослідницького завдання є систематизація і розширення отриманих в рамках вивчення дисципліни знань, формування вмінь самостійно мислити, розвивати творчу ініціативу, дослідницькі вміння та проектувати набуті навички у практичну площину майбутньої професійної діяльності.

Індивідуальна робота передбачає розкриття основних положень обраної проблеми й формулювання самостійних висновків. Виконуючи індивідуальне завдання, студент опановує вміння логічно аналізувати,

аргументувати, критично осмислювати інформацію щодо обраної проблеми.

Студентам педагогічних спеціальностей, які вивчають курс «Психологія» можна запропонувати індивідуальне навчально-дослідне завдання у вигляді мультимедійної презентації за обраною науковою проблемою. Створення такої презентації передбачає опрацювання відповідних літературних джерел, глибоке осмислення обраної наукової проблеми, розуміння органічного зв'язку частин матеріалу, самостійний пошук відповідей на проблемні запитання, оволодіння методами самоконтролю і самоперевірки.

За своїм змістом така індивідуальна робота ґрунтується на розкритті основних положень обраної проблеми й формулюванні самостійних висновків. Нижче пропонуємо до розгляду *технологію створення й захисту мультимедійної презентації*

1. Оберіть тему індивідуального навчально-дослідного завдання за попереднім узгодженням із викладачем та зробіть підбір літературних джерел за обраною темою (не менше 5 джерел).

2. Опрацюйте літературні джерела та створіть цілісне уявлення про досліджувану проблему. Опрацьовуючи літературні джерела, доцільно звертати увагу на основні ідеї та висновки, які там містяться; виписати незрозумілі терміни, вирази і з'ясувати їх зміст у словниках.

3. Структуруйте текст презентації у вигляді плану. Зверніть увагу, що структура основного змісту презентації має містити не менше 3, але не більше 5 питань.

4. Огляд досліджуваної проблеми (вступ):

- дайте загальний огляд теми презентації;
- обґрунтуйте актуальність обраної теми (не більше 2-3 позицій);
- визначте науковців, які займалися дослідженням цієї теми за конкретними напрямками;
- наведіть наявні емпіричні дані по досліджуваній темі, якщо такі мають місце (у статистичній формі).

5. Основний зміст презентації:

- розкрийте зміст кожного питання плану презентації;
- зверніть увагу на такі ключові моменти: обов'язковим є визначення змісту основних понять теми; наведені теоретичні положення проілюструйте прикладами, графічним зображенням, рисунками тощо;
- під час захисту презентації по можливості та доцільності запропонуйте слухачам виконати вправу на закріплення наведених положень (нескладні тестові завдання, вправи тощо);
- використовуйте влучні ілюстрації при оформленні слайду (зразки додаються).

6. Висновки:

- надайте стислий опис представленої інформації;
- зазначте можливості застосування отриманих знань;

- попросіть аудиторію усно чи письмово висловити відгук про представлену презентацію теми ІНДЗ.

7. Додаткові відомості: вкажіть ресурси використані при підготовці презентації (література, електронні ресурси, Інтернет посилання тощо).

8. *Примітка:*

- презентація теми має містити не менше 12 але не більше 15 слайдів;
- пам'ятайте, що мультимедійна презентація – це не уривок з курсового дослідження, а візуальна картинка (слайд), що містить назву, стислу, лаконічну інформацію проблеми, яку представляють.
- час презентації 5-10 хв.;
- при використанні анімації, враховуйте час, відведений на презентацію.

Висновок. Технологія створення мультимедійної презентації ґрунтується на поєднанні навчання, як нормативно-відповідної діяльності суспільства, і учіння, як індивідуально-значущої діяльності окремої людини. Її зміст, методи, прийоми спрямовані головним чином на те, щоб розкрити і використати суб'єктивний досвід кожного суб'єкта навчання, допомогти у становленні особистісно-значимих способів пізнання шляхом організації цілісної навчальної (пізнавальної) діяльності. Студент не стає суб'єктом навчання, а є ним від самого початку, як носій суб'єктивного досвіду. Учіння не є пряма похідна від навчання, а самостійне, індивідуальне, особистісно-значиме, а тому і дуже дієве джерело розвитку. «Вектор розвитку» будується від студента до визначення індивідуальних педагогічних впливів, що сприяють його розвитку. Студент цінний відтворенням не стільки суспільного, скільки індивідуального досвіду і розвитку на його основі. Тому використання подібних інтерактивних технологій навчання у вищій школі стає основою розвитку інтелектуальних і творчих здібностей студентів, стимулює подальший процес самореалізації, самостійного, критичного і творчого мислення суб'єктів навчання.

Література

1. Джатуева Т.Б. Теория и практика управления инновационными процессами в муниципальной системе образования / Т.Б. Джатуева. – Пятигорск, 2004. – 123 с.
2. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі: Навчально-методичний посібник для студентів та магістрантів вищої школи / Г.П. П'ятакова, Н.М. Заячківська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 55 с.
3. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: 2002. – 135с.